

ЕМИЛ ЗОЛА

ПРАЗНИК В КОКВИЛ

Превод от френски: Василка Николова, 1979

chitanka.info

I

Коквил е малко селце, сгушило се в една скална пукнатина на две мили от Гранпор. Красив пясъчен плаж се открива пред къщурките, прилепнали по скалите на самата стръмнина, като мидените черупки, изоставени там от отлива. Когато се изкачат гранпорските височини откъм лявата им страна, на запад съвсем ясно се забелязва жълтата покривка на плажа, подобна на облаче златен прашец, спуснало се по зеещата скална пукнатина. И дори при добро зрение се виждат къщите като ръждиви петна по камъка, чийто пушек оставя синкави следи чак до билото на огромния скат и затуля небето.

Коквил е затънтено място. В селото няма и двеста жители. Скалният процеп, който свършва при морето и на чийто праг е израснало селцето, образува такива невероятни завои и такива стръмнини, че да се мине оттам е почти невъзможно. По тази причина селото остава изолирано и ти се струва, че се намиращ на стотици мили от околните селища. Единствената връзка с Гранпор остава морето. Жителите на Коквил — почти всички рибари, живеещи от океана, отнасят всеки ден там с лодки уловената риба. Една голяма фирма за търговия на едро на име „Дюфьо“ изкупува улова по договор. Бай Дюфьо умря преди няколко години, но жена му продължи търговията. За целта тя само си нае посредник, г-н Мушел, едър блондин, който трябваше да обхожда крайбрежието и да преговаря с рибарите. Този господин Мушел беше и единствената връзка на Коквил с цивилизования свят.

Заслужено би било някой да напише историята на Коквил. Най-вероятно изглежда селото да е било основано в прастари времена от рода Мае, който се заселил в подножието на крайбрежните скали и впоследствие значително се разраснал. Тези Мае трябва първоначално да са виреели, като са се женели само помежду си, защото векове наред друго фамилно име там не се среща. По-късно по времето на Луи XIII се появява някакъв си Флош. Пристигнал неизвестно откъде, той се оженва за една Мае и от този момент нататък става чудо — родът

Флош процъфтява на свой ред, размножавайки се до такава степен, че постепенно поглъща рода Мае, чиято численост намалява, а богатствата му преминават в ръцете на новодошлите. Безсъмнено Флошови бяха донесли нова кръв, по-устойчив организъм и темперамент, който по-добре съумяваше да се приспособи към това сурово място, изложено на ветровете и морските стихии. Във всеки случай днес те са господари на Коквил.

От само себе си се разбира, че тази смяна на числено надмощие и богатство е била съпроводена от ужасни сътресения. Двете династии се ненавиждат. Въпреки че е западнал, родът Мае притежава достойнството на древен завоевател. С една дума, те са основателите, прадедите. Говорят с презрение за първия Флош, някакъв просяк, скитник, прибран от тях по милост, на когото, за тяхно вечно съжаление, бяха дали една от дъщерите си. Този Флош, според тях, беше създал потомство от обирници и крадци, които използваша нощите, за да правят деца, а дните, за да посягат на чуждото. Няма клевета, с която те да не нападат могъщия род Флош, обладани от злобата на онези благородници, които, изстребени и разорени, наблюдават възхода на буржоазията, сложила ръка на техните ренти и замъци. Естествено Флошови тържествуват безочливо. Те са привилегированата класа и това им дава право да се присмиват. Изпълнени с презрение към древния род Мае, те се кълнат, че ще ги изгонят от селото, ако онези не склонят глава. Според тях те са просяци, които вместо да се омотават в дрипите си биха направили по-добре да ги закърпят. И така Коквил е жертва на две ожесточени една срещу друга групировки — сто и тридесет души, готови да разкъсат останалите петдесет, поради простата причина, че са по-силните. Тази е историята на борбата между двете големи империи.

Измежду скандалите, които наскоро разкъсаха Коквил, се споменава прословутата омраза между двамата братя Фуас и Тюпен, както и шумните побоища в семейство Руже. Би трябвало да се знае, че в миналото всеки жител получаваше прякор, който днес се беше превърнал в истинско фамилно име, защото беше трудно да се разпознае някой измежду многобройните кръстоски на Маеви и Флошови. Явно на Руже дядо му е бил рижав, но що се отнася до Фуас и Тюпен, те се наричаха така, без някой да знае защо, тъй като с течение на времето прякорите често загубваха всякакъв смисъл. Та

старата Франсоаз, яка старица на осемдесет години, която все още бе жива, беше родила Фуас от някакъв Мае, после останала вдовица, се бе омъжила повторно за един от Флошови и родила Тюпен. Оттам и омразата между двамата братя, още повече че тя се подклаждаше от предстоящата делба на наследството. Ружеви пък се избиваха, защото Руже обвиняваше жена си Мари, че му изневерявала с един от Флошови, огромния Бризмот, солиден брюнет, върху когото Руже вече два пъти се беше нахвърлял с нож в ръка, крещейки, че ще му разпори корема. Руже, дребен нервен човек, беше страшно избухлив.

Но страстите, които по онова време разкъсваха Коквил, не бяха нито изстъпленията на Руже, нито разправиите между Тюпен и Фуас. Из селото се носеше слухът, че Делфин от рода Мае, двадесетгодишен хлапак, дръзнал да се влюби в красивата Марго, дъщеря на Лакьо, най-богатия Флош, който беше и кмет на Коквил. Лакьо наистина беше важна клечка. Казваше се така, защото баща му по времето на Луи Филип беше последният, който сплиташе косите си с упорството на старец, придържащ се към модата от младостта си. И така Лакьо притежаваше една от двете големи лодки на Коквил — „Зефир“, по-добра от всички други, още съвсем нова и устойчива във водата. Другата голяма лодка „Кит“, съвсем старо прогнило корито, принадлежеше на Руже, чиито моряци бяха Делфин и Фуас, Лакьо пък беше взел при себе си Тюпен и Бризмот. Последните не преставаха да се надсмиват презрително над „Кит“, казвайки, че това бил един стар прогнил налъм, който един ден щял да потъне в морето като шепа тиня. Ето защо, когато Лакьо научи, че този нехранимайко Делфин, юнгата от „Кит“, си позволяваше да се навърта около дъщеря му, той зашлеви две хубави плесници на Марго само за да я предупреди, че тя никога няма да стане съпруга на един Мае. Веднага след това Марго разярена извика, че ще си върне тези плесници, само Делфин да посмее да ѝ се мерне пред очите. Обидно ѝ беше да я пердашат заради едно момче, което тя дори и не поглеждаше. На шестнадесет години Марго, яка като мъж и красива като кукла, минаваше за доста високомерна и жестока с ухажорите си. Та именно историята около двете плесници, дързостта на Делфин и гневът на Марго бяха повод за безкрайни клюки в Коквил.

Все пак някои говореха, че всъщност Марго не се ядосваше чак толкова от това, че Делфин се навъртал около нея. Делфин беше дребно

русокосо момче, с кожа позлатена от морския зной, с гъсти къдриви коси, които влизаха в очите му и му стигаха до раменете. Беше много силен въпреки дребния си ръст, можеше спокойно да надвие някой три пъти по-едър от него. Говореха, че понякога бягал и отивал да прекара нощите в Гранпор. Затова момичетата го смятаха за саможивец, като го обвиняваха помежду си, че „живееел“, неясен израз, чрез който определяха всякакъв вид непознати удоволствия. Марго винаги много се горещеше, когато говореше за Делфин. А той се подсмиваше лукаво и я поглеждаше с присвити и бляскави очи, без ни най-малко да се тревожи заради презрението ѝ, нито заради избухливостта ѝ. Той минаваше покрай тях, промъкваше се зад храстите, наблюдаваше я с часове, изпълнен с търпението и ловкостта на котарак, който дебне синигерче. И когато тя внезапно го откриеше зад полата си, понякога толкова близо до себе си, че го усещаше по топлината на дъха му, той не бягаше, оставаше тъжен и смирен, а тя, недоумяваща и развълнувана, се сещаше за гнева си едва когато той беше вече далече. Безсъмнено, ако баща ѝ я видеше в такъв момент, отново щеше да я удари. Това не можеше да продължава. Но тя напразно се беше зарекла, че един ден Делфин ще си получи обещаните два плесника, тя просто не успяваше да намери удобния момент, когато той беше там. Затова хората казваха, че тя не бивало чак толкова да се горещи, след като в крайна сметка плесниците си оставаха за нея.

Все пак никой не би могъл да допусне, че тя ще може някога да стане жена на Делфин. В нейния случай това беше проявена слабост на кокетно момиче. Що се отнасяше обаче до евентуална сватба между най-изпадналия от рода Мае — момче, което нямаше шест ризи, за да може да се задоми, и дъщерята на кмета, най-богатата наследница в Коквил, това би изглеждало чудовищно в очите на хората. Злите езици подмятаха, че все пак тя би могла да ходи с него, но едно беше сигурно, че те нямаше никога да се оженят. Едно богато момиче може да се забавлява както си ще, само че, ако си има акъл, то не би сторило глупост. И така цял Коквил се вълнуваше от тази авантюра, любопитен да узнае как щяха да се развият събитията по-нататък — щеше ли Делфин да получи двете плесници, или пък Марго щеше да се остави да я целуне по бузата зад някоя крайбрежна скала. В Коквил настанаха размирни времена. Само двама души в селото, попът и полският надзирател, не бяха нито от рода Мае, нито от рода Флош. Полският

пазач, едър сух човек, на когото никой не знаеше името, но всички го наричаха Императора, навярно защото беше служил по времето на Шарл X, не беше всъщност никакъв полски пазач, тъй като цялата област се състоеше само от голи скали и пустош. Някакъв заместник-началник, който го покровителствуваше, му беше издействувал това местенце, където той консумираше на спокойствие съвсем скромната си заплата. Що се отнася до отец Радиге, той беше един от онези ограничени свещеници, които епархиите, когато искат да се отърват от тях, заточават накрай света. Станал отново селянин, той живееше скромно, като обработваше тясната си градинка, отвоювана от скалите, пушеше лулата си и наблюдаваше как растат марулите. Единственият му недостатък беше лакомията, която той не знаеше как да прикрие и която го принуждаваше да обожава скумрията и да пие ябълково вино, понякога дори повече, отколкото би могъл да поеме. При това беше пастир на енорияшите си, които чат-пат идваха на литургия, колкото да не го обидят.

След като дълго време успяха да запазят неутралитет, дойде време попът и полският пазач да вземат нечия страна. И сега Императора беше на страната на Маеви, а пък абатът Радиге беше за Флошови. Оттук произтекоха и усложненията. Императора, който си живееше като буржоа, като от сутрин до вечер заниманието му беше да брои корабите, напускащи Гранпор, сега си науми да стане полицай на селото. Станал привърженик на Маеви, по силата на някакъв потаен инстинкт за социално самосъхранение, той поддържаше Фуас срещу Тюпен, стараяше се да залови жената на Руже на местопрестъплението с Бризмот и се правеше, че не забелязва, когато Делфин се промъкваше в двора на Марго. Най-лошото беше, че тези негови действия предизвикаха страшни разпри между Императора и неговия естествен началник, кмета Лакьо. Изпълнен с уважение относно дисциплината, първият изслушваше упреците на втория и после продължаваше да върши всичко на своя глава, а това водеше до нарушаване на общественото управление на Коквил. Не можеше да се мине покрай навеса, накичен с надписа „кметство“, и да не се дочуят оглушителните крясъци на поредния скандал между двамата. От друга страна, отец Радиге, минал на страната на тържествуващите Флошови, които го тъпчеха с превъзходна скумрия, подтикваше бунта на жената на Руже, а Марго заплашваше с пламъците на ада, ако се оставеше

Делфин да я докосне с пръст. Накратко в Коквил цареше пълна анархия, армията се бунтуваше срещу гражданската власт, а религията проявяваше снизхождение спрямо привилегиите на висшето общество — сто и осемдесетте жители на селото, бяха готови да се разкъсат в една дупка пред погледа на необятното море и безкрайността на небето.

Единствен Делфин в центъра на размирния Коквил запазваше смеха си на влюбен юноша, който не се интересува от нищо друго, само Марго да бъде негова. Той я преследваше, както се преследва дивеч. Съвсем кротък, въпреки немирния си вид, той желаше попът да ги венчае, за да продължи удоволствието вечно.

Най-после една вечер Марго посегна да го удари, докато той я дебнеше край една пътека. Но тутакси цялата се изчерви, защото, без да дочака плесницата, той беше хванал ръката, която искаше да го удари, и лудо я целуваше.

Тъй като тя цялата трепереше, той прошепна:

— Обичам те! Искаш ли ме?

— Никога! — изкрещя тя разбунтувана.

Той повдигна рамене, после спокойно рече:

— Не говори така... Толкова ще ни е добре и на двамата. Ще видиш колко хубаво ще бъде.

II

Тази неделя времето беше ужасно, беше се разразила една от онези внезапни септемврийски бури, които предизвикват страшно вълнение по скалистите брегове на Гранпор. Привечер жителите на Коквил забелязаха в морето някакъв кораб, изпаднал в бедствие, тласкан от вятъра. Но мракът бързо настъпваше и беше немислимо да му се помогне. Още от предишната вечер „Зефир“ и „Кит“ стояха закотвени на малкото естествено пристанище, образувано между две гранитни скали вляво от плажа. Нито Лакьо, нито Руже бя-///прекъсва по средата на стр. 99/// г-н Мушел, представител на фирмата Дюфьо, си беше г-н Мушел, представител на фирмата Дюфьо, си беше направил труда да дойде лично в събота, за да им обещае премии, в случай че се постараяха малко повече — уловът чувствително беше намалял и в Халите недоволствуваха. Ето защо, когато в неделя вечер дъждът продължаваше да се лее като из ведро, Коквил изпадна в лошо настроение и започна да мърмори. Все старата песен, поръчките пристигат винаги, когато морето не дава рибата си. И цялото село говореше за онзи кораб, който бяха видели да минава по време на урагана и който сигурно сега спеше на дъното на морето.

На другия ден в понеделник времето отново беше мрачно. Морето все още развълнувано бушуваше. Въпреки че вятърът бе поотслабнал, то не можеше да се успокои. После вятърът съвсем утихна, но вълните продължаваха да се блъскат разярени. Независимо от това следобед двете лодки изчезнаха в морето. Към четири часа „Зефир“ се върна, без да е уловил нищо. Докато моряците Тюпен и Бризмот го закотвиха в малкото пристанище, Лакьо, останал отчаян на плажа, заплашваше океана с юмруци. А г-н Мушел разчиташе на тях! Марго също беше там и заедно с половин Коквил наблюдаваше последните издихания на бурята, споделяйки озлоблението на баща си срещу морето и небето.

— А „Кит“ къде е? — запита някой.

— Ей там, зад носа — каза Лакльо. — Тази черупка ще има голям късмет, ако днес се прибере цяла.

Беше изпълнен с презрение. После рече, че Маеви можели да рискуват кожата си по такъв начин: когато човек няма и пукната пара, няма за какво да съжалява, дори и да пукне. Той пък предпочиташе да не удържи на думата, която беше дал на господин Мушел. А в това време Марго много упорито наблюдаваше издадените скали, зад които се намираще „Кит“.

— Татко — попита тя най-последно, — дали са уловили нещо?

— Те!?! — извика той. — Абсолютно нищо!

След това, като видя, че Императора се подсмиваше, добави по-спокойно:

— Не знам дали днес са хванали нещо, но тъй като те никога нищо не хващат...

— Може би пък точно днес са уловили нещо — отвърна злобно Императора, — то вече се видя.

Тъкмо Лакльо се готвеше гневно да му отвърне, пристигна отец Радиге. От площадката пред църквата той току-що беше забелязал „Кит“. Изглежда, че лодката се мъчеше да улови някаква голяма риба. Тази вест разпали страстите на Коквил. Сред тълпата, събрала се на плажа, имаше представители и на Маеви, и на Флошови. Едните пожелаваха лодката да се завърне с нечуван улов, другите пък се молеха тя да се върне празна. Марго, изправена на брега, не изпускаше от очи морето.

— Ето ги! — каза тя простичко.

Действително иззад носа се показва черна точка.

Всички погледнаха натам. Като че ли някаква тапа танцуваше по водата. Императора дори не можеше да види черната точка. Трябваше да бъдеш от Коквил, за да разпознаеш от такова разстояние „Кит“ и тези, които бяха на него.

— Я виж — подхвана Марго, която имаше най-силните очи по крайбрежието, — Фуас и Руже гребат... А малкият се е изправил отпред.

Тя викаше на Делфин „малкия“, за да не споменава името му. И от този момент нататък всички наблюдаваха хода на лодката, като се мъчеха да си обяснят странните ѝ движения. Както попът беше казал, тя се опитваше да улови някаква риба, която бягаше отпреде ѝ. Това

изглеждаше неправдоподобно. Императора предположи, че вероятно мрежата им е била отнесена.

А пък Лакьо крещеше, че това били безделници, които се забавлявали. Да не би случайно да преследват тюлени! Тази шета развесели всички Флошови, а Маеви, обидени, заявиха, че все пак Руже е един храбрец, който рискуваше кожата си, а пък някои други при най-слабия полъх на вятъра бързаха да се доберат до сушата. Навярно отец Радиге се беше намесил, защото във въздуха се чу пляскане с ръце.

— Какво става с тях? — внезапно рече Марго. — Пак изчезнаха. Заплахите секнаха и всички отпавиха взор към хоризонта.

„Кит“ отново се беше скрил зад скалния нос. Този път сам Лакьо се обезпокои. Той не можеше да си обясни тези странни маневри. Страхът да не би наистина Руже да е на път да улови нещо го караше да излезе от кожата си.

Никой не напусна плажа, въпреки че нищо интересно не се виждаше. Близо два часа всички останаха там да чакат лодката, която от време на време се появяваше и после пак изчезваше. Накрая съвсем изчезна. Побеснял, Лакьо заяви, че тя вероятно е потънала, такова всъщност беше подлото му желание и тъй като тъкмо тогава жената на Руже беше там заедно с Бризмот, той ги поглеждаше, като се подхилваше, а в същото време потупваше Тюпен по рамото, успокоявайки го заради гибелта на брат му Фуас. Но смехът му бързо секна, когато забеляза дъщеря си Марго, няма и като че пораснала, с поглед, впит в далечината. Сигурно заради онзи Делфин.

— Ти какво търсиш тук? — скара й се той. — Бързо в къщи! Внимавай, Марго!

Тя обаче не се помръдваше, после изведнъж извика:

— А! Ето ги!

Чу се вик на изненада. Марго, която виждаше най-добре от всички, се кълнеше, че в лодката нямало никой. Нито Руже, нито Фуас, никой! Изоставен, „Кит“ се носеше под напора на вятъра, като всяка минута се обръщаше ту на едната, ту на другата си страна и мързеливо се поклащаше върху вълните. За щастие, беше се вдигнал западен бриз, който го тласкаше към брега. Но какви бяха тези странни пориви, които го подбутваха ту отляво, ту отдясно. В тези минути цял Коквил се стече на плажа. Едните викаха другите — в къщите скоро не остана

нито едно момиче да бърка супата. Това беше катастрофално, нещо необяснимо, чиято непонятност обръщаше всичко с краката нагоре. Мари, жената на Руже, след като размисли един миг, сметна за необходимо да избухне в плач. Тюпен само успя да придобие натъжен вид. Всички Маеви бяха отчаяни, докато Флошови се стараеха да спазват благоприличие. Марго беше приседнала, сякаш краката ѝ се бяха подкосили.

— Какво търсиш още тук? — изкрещя Лакьо, когато я видя в краката си.

— Уморих се — просто отвърна тя и се извърна към морето. Беше обхванала лицето си в ръце и като прикриваше очи с крайчетата на пръстите си, гледаше втренчено лодката, която се поклащаше мързеливо по вълните с добродушния вид на някой, който си е пийнал малко повече.

През това време се изказваха все нови и нови предположения. Навярно тримата мъже бяха паднали във водата. Но как така и тримата наведнъж. Изглеждаше невероятно. На Лакьо много му се искаше да му повярват, че „Кит“ се бе пръснал като вмирисано яйце, но корабчето все още си плаваше по водата и хората недоверчиво повдигаха рамене. После, като реши, че тримата мъже действително са загинали, той си припомни, че е кмет, и заговори за необходимите формалности.

— Я оставете! — извика Императора. — Така глупаво ли се умира! Ако бяха паднали, малкият Делфин да е вече тук!

Цял Коквил бе принуден да се съгласи с него. Делфин плуваше като риба. Но тогава къде можеше да бъдат тримата мъже? Отвред се чуваше: „Казвам ти, че да!... Казвам ти, че не!... Много тъпо... Ти си тъп!“ Нещата стигнаха дотам, че някои дори се сбиха. Отец Радиге призова към помирение, а Императора разблъскваше хората, за да въдвори ред. В това време лодката, без да бърза, продължаваше своя танц пред очите на всички. Тя плавно се въртеше и сякаш им се подиграваше. Приливът все повече я приближаваше, като я караше да приветствува земята с продължителни ритмични реверанси. Това корабче направо бе полудяло!

Марго, скрила лице в дланите си, поглеждала все още натам. Току-що една малка лодка излезе от пристанището, за да пресрещне „Кит“. Инициативата принадлежеше на Бризмот, който сякаш нямаше търпение да убеди жената на Руже, че станалото беше факт. От този

момент нататък всички погледи се насочиха към лодката. Чуваха се възгласи: „Какво! Забелязва ли се нещо?“ Мистериозен и подигравателен, „Кит“ се приближаваше. Най-сетне видяха, че Бризмот се изправя и поглежда в корабчето, беше успял да улови едно от прикрепващите въжета. Дъхът на всички секна. Неочаквано Бризмот избухна в смях. На какво ли се смееше?

— Какво, бе? Какво става там? — викаха му ядосано. А той, без да отвърща, се смееше все по-силно. Правеше знаци, че всички щели да видят. После, като привърза „Кит“ към лодката, той го изтегли на брега. Коквил остана смаян пред неочакваното зрелище. Опнати по гръб, на дъното на гемията тримата мъже, мъртво пияни, хъркаха като заклани. Между тях беше катурнато едно празно буре, което сигурно бяха намерили в морето пълно. Вероятно беше им харесало, защото го бяха пресушили цялото, ако не се смята, че близо литър се беше разсипал в гемията, където се бе смесил с морската вода.

— Ах! Прасе такова! — грубо крещеше жената на Руже, като междуременно престана да подсмърча.

— Хубав улов! Няма що! — каза Лакьо, гледайки с отвращение.

— Бре — отвърна Императора, — всеки улавя каквото може. Те все пак са хванали буре, докато някои други и това не могат да уловят...

Силно засегнат, кметът замълча. Коквил злословеше. Сега всичко беше ясно. Когато една гемия е пияна, тя танцува също като пиян човек, а тази наистина здравата се беше натряскала с ликьор. Ах, мерзавка такава, каква пияница се извъди! Тътри се по водата като някой, който така се е нафиркал, че не може къщата си да познае. Коквил беше и радостен, и сърдит. Маеви намираха тази история твърде забавна, а Флошови — отвратителна. Всички наобиколиха „Кит“ и проточиха вратове с ококорени очи, наблюдаваха тримата блажено заспали мъжаги, които въобще не подозираха присъствието на тълпата, надвесила се над тях. Ругатните и смехът не ги смуцаваха. Руже не чуваше жена си, която го обвиняваше, че бил изпил сам цялото буре. Нито Фуас усещаше в ребрата си ритниците на брат си Тюпен. А Делфин беше толкова хубав, след като беше пил, с русите си къдрици и розово лице, по което се четеше блаженство. Марго се беше изправила и мълчаливо и строго съзерцаваше „малкия“.

— Трябва да ги сложим да спят! — извика някой.

Но тъкмо в този момент Делфин отвори очи. Очарован, той огледа хората. От всички страни го заразително с таква ожесточение, че главата му леко се замая, още повече че все още беше пиян като дрозд.

— Добре де! Какво? — заекна той. — Това е едно малко буренце... Нямаше риба. И тогава си уловихме това малко буренце.

Повече нищо не можах да изкопчат от него. Той само повтаряше:

— Много хубаво беше!

— Но какво имаше в бурето! — злобно го питаха отвсякъде.

— О! Не знам... Но беше много хубаво.

В този час Коквил гореше от желание да узнае. Всеки навираше нос в гемията и шумно душеше. Единодушно всички решиха, че мирише на ликьор, но точно какъв, никой не може да разпознае. Императора, който се фукаше, че нямало питие на света, от което да не е опитвал, заяви, че ще познае какво е това. След което тържествено загреба в шепата си малко от течността, останала на дъното на гемията. Тълпата онемя. Настъпи мъчително очакване. Но след първата глътка Императора поклати недоумяващо глава в знак, че още не може да се ориентира. Той опита още два пъти, като смущението му се усилваше още повече, а видът му издаваше безпокойство, примесено с изненада. Най-накрая се видя принуден да заяви:

— Не знам, наистина... Много странно... Може би, ако не беше морската вода, щях да позная... Честна дума, много странно нещо!

Хората се спогледаха. Бяха смаяни от факта, че дори Императора не смееше да се произнесе. Коквил разглеждаше с уважение малкото празно бурето.

— Много хубаво беше! — още веднъж повтори Делфин, който явно се подиграваше с хората.

Сетне, като посочи с неопределен жест морето, добави:

— Ако и вие искате, има още. В морето видях много малки бурета...

И той се полюшваше в такт с припева, който си тананикаше, поглеждайки нежно към Марго. Тъкмо я беше забелязал. Разгневена, тя му показва пестник, но той дори не затвори очи, смирено очаквайки шамара.

Заинтригуван от това непознато лакомство, отец Радиге натопи пръст в гемията и го облиза. Но и той като Императора поклати глава: не, не беше пил такова нещо, много странно наистина. Единствено в едно нещо всички бяха единодушни: бурето беше изпаднало от пострадалия кораб, който бяха забелязали в неделя вечерта. В Гранпор често пристигаха английски кораби, натоварени с ликьори и редки вина.

Денят постепенно избледняваше и скоро над земята се спусна мрак. Но Лакьо стоеше замислен. Нещо, което не смееше да сподели, се беше загнездило в съзнанието му и не му даваше покой. Той се поспря и чу за последен път Делфин да повтаря с напевния си глас, преди да го отведат.

— Малки буренца... Малки буренца... Малки буренца... Има още много, стига да поискате.

III

През тази нощ времето напълно се промени. Когато на другия ден Коквил се събуди, на небето грееше ярко слънце, а морето, без нито една вълничка по него, се бе опнало като огромно парче зелен сатен. Беше топло, една от онези октомврийски златисти горещини. Тази сутрин Лакьо се вдигна най-рано от всички, все още замаян от сънищата си. Той дълго оглежда морето по всички посоки. На края, изпълнен с досада, каза, че все пак би трябвало да се постараят да изпълнят поръчката на г-н Мушел. И веднага отплава заедно с Тюпен и Бризмот, заплашвайки Марго, че щял да я напердаши, ако не вървяла по правия път. Все пак настроението му малко се възвърна, когато, излизайки от пристанището, той забеляза „Кит“ да се поклаща тежко, привързан към брега.

— А пък днес, трици!... Жанетон, изгаси свещта! Господата си легнаха!

Щом „Зефир“ навлезе навътре в морето, Лакьо веднага опъна мрежите. След това отиде да провери заложените примки. Тези примки представляват в повечето случаи потопени кошове, в които се хващат раци и попчета. Но въпреки че морето се беше успокоило, той напразно обиколи една след друга всичките си примки — до една всички бяха празни. В дъното на последната намери малка скумрия, но считайки това за подигравка, той яростно я запрати в морето. Това приличаше на магия. Така понякога със седмици рибата се надсмиваше над Коквил, и то винаги когато г-н Мушел предявяваше искане. Когато един час по-късно Лакьо изтегли мрежите си, в тях имаше само куп водорасли. Стиснал юмруци, той тутакси изруга, вбесен още повече от безкрайното спокойствие на океана, който, мързелив и задрямал, блестеше като излъскано сребро под синьото небе. Без да потрепва, „Зефир“ плавно се плъзгаше по водата. След като заложи наново примките, Лакьо реши да се прибира. Следобед щеше да дойде пак. И той заплашваше господ и всички светии, обсипвайки ги с най-мръсни ругатни.

По това време Руже, Фуас и Делфин още спяха. Чак на обед успяха да ги събудят. Нищо не си спомнях, само имаха смътното усещане, че са били нагостени с нещо великолепно, без сами да знаят точно какво.

Следобед, когато и тримата бяха излезли на пристанището, Императора, преценил, че вече са дошли на себе си, направи опит да ги поразпита. Може би това е било нещо като ракия със сок от сладка папрат, или пък препечен сладък ром. Те отвръщаха и с „да“, и с „не“ едновременно. Съдейки по техните отговори, Императора реши, че са пили ратафия^[1], те самите обаче не биха могли да се закълнат в това. Този ден Руже и момчетата му решиха да не излизат в морето, защото и тримата имаха болки в ребрата. Между впрочем те знаеха, че Лакьо беше ходил напразно тази сутрин и говореха, че чак на следващия ден щели да проверят примките си. Седнали и тримата върху каменните блокове, те наблюдаваха приближаващия прилив. Стояха прегърбени, с лепнещи устни, като още не можеха да се разсънят напълно.

Но внезапно Делфин изтрезня. Скочи върху камъка и вперил поглед в далечината, извика:

— Шефе! Я погледни там!

— Какво има? — запита Руже, който тъкмо се протягаше.

— Едно буре!

Руже и Фуас скочиха на крака и с блеснали очи запретърсваха хоризонта.

— Къде, бе момче, къде е това буре? — повтаряше развълнувано шефът.

— Ей там... вляво, онази черна точка.

Другите нищо не забелязваха. После Руже изведнъж изруга:

— По дяволите!

Беше го забелязал най-после в един косо падащ слънчев лъч, голямо колкото лещено зърно, то плуваше върху побелялата от залеза вода. И веднага се завтече към „Кит“, а след него Делфин и Фуас така препускаха, че изпод краката им хвърчаха камъчета.

Още „Кит“ не беше напуснал пристанището, когато вестта за бурето се разнесе из Коквил. Жени и деца се разтичаха. Всички викаха:

— Буре! Буре!

— Виждате ли го? Течението го отнася към Гранпор.

— Ах, да, там вляво... едно буре! Идвайте бързо!

И цял Коквил се запуска стремглаво по скалата, като за по-бързо децата се суркаха по дупе, а пък жените запретваха полите си. Скоро цялото село се изсипа на плажа, както предишната вечер.

Марго, появила се за миг, веднага се завтече с все сили към къщи, за да предупреди баща си, който тъкмо спореше с Императора относно някакъв акт. Най-сетне Лакьо се появи. Беше много пребледнял. Той каза на полския надзирател:

— Оставете ме на мира! Знам, че Руже ви е изпратил да ме забаламосате. Но този път то ще бъде мое! Ще видите.

Яростта му се удвои, когато забеляза „Кит“ на триста метра от брега да гребе устремно към черната точка. И като блъсна Тюпен и Бризмот в „Зефир“, той отплава, като все още повтаряше: — Не, този път то или ще е мое, или ще пукна!

Този ден Коквил стана свидетел на незапомнено зрелище. Видя „Зефир“ и „Кит“ в бясна надпревара помежду си. Когато „Кит“ забеляза, че „Зефир“ излиза от пристанището, той веднага прозря опасността и запраши с всички сили напред. Имаше може би около четиристотин метра преднина, но шансовете им се изравняваха поради това, че „Зефир“ бе значително по-лек и по-бърз. Това усили напрежението на плажа до краен предел. Двата рода инстинктивно се бяха разделили на два лагера и всеки поддържаше своето корабче, следвайки с увлечение перипетиите на борбата. Отначало „Кит“ запази преднина, но когато „Зефир“ набра скорост, той започна да го застига. С върховно усилие „Кит“ успя за няколко минути да запази дистанция. След това обаче той отново бе настигнат, „Зефир“ го догонваше с невероятна бързина. От този момент стана ясно, че двете лодки щяха да се срещнат някъде около бурето. Сега най-малката грешка или случайност щяха да решат изхода на борбата.

— „Кит“! „Кит“! — скандираха Маеви.

Но изведнъж замлъкнаха. Тъкмо когато „Кит“ беше до бурето, „Зефир“ с ловка маневра се приближи и успя да го отблъсне наляво, откъдето Лакьо с един удар на канджата^[2] го улови.

— „Зефир“! „Зефир“! — изреваха Флошови.

Щом Императора намекна за предателство, веднага се размениха остри думи, Марго пляскаше с ръце. Ала страстите се охладиха и всички изпаднаха в униние, когато отец Радиге, дотичал с молитвеника си, направи следната дълбокомислена забележка:

— И те сигурно ще излечат всичко — промърмори той меланхолично.

А в морето „Кит“ и „Зефир“ се караха. Руже наричаше Лакьо крадец, а пък онзи му викаше, че бил некадърник. Мъжете дори се хванаха за греблата, готови да се нахвърлят един срещу друг. Насмалко това приключение да се превърне в истинска морска битка. Впрочем те си дадоха среща на брега, като показваха юмруци и се заканваха да си разпорят коремите, щом се видят отново.

— Отрепка такава! — ръмжеше Руже. — Ей, знаете ли, това буря е май по-голямо от вчерашното... И е жълто. Трябва да е нещо превъзходно. После отегчен добави:

— Хайде да прегледаме примките. Може пък и нещо да се е хванало.

И „Кит“ се отдалечи, насочвайки се към лявата страна на носа.

През това време на „Зефир“ Лакьо трябваше да се разсърди, за да успее да удържи Тюпен и Бризмот, които напиреха към бурето. Забивайки се, канджата бе счупила един от обръчите и някаква червена течност сълзеше оттам. Двамата мъже опитаха с пръст и намираха, че е много вкусно. Нищо нямаше да стане, ако пийнеха по чашка. Но Лакьо беше непреклонен. Той закрепил бурето и заяви, че ако само някой се опита да отпие и глътка, ще си има работа с него. На брега щели да решат какво да правят.

— Ами примките ще обиколим ли? — с досада запита Тюпен.

— Да, разбира се, нямаме бърза работа — отвърна Лакьо.

Но той също милваше с поглед бурето. Чувствуваше, че краката му отмаляват от желание веднага да се върнат в къщи и да опитат това нещо. Хич не му беше до риба в момента.

— Всъщност — след кратка пауза рече той — хайде да се връщаме, става късно... Ще дойдем утре.

И тъкмо решил да зарече рибата, той забеляза вляво от лодката още едно буря, съвсем мъничко, което се държеше изправено и се въртеше във водата като пумпал. Това окончателно реши въпроса за мрежите и примките. Повече никой не спомена за тях. „Зефир“ се спусна да лови бурето, което всъщност хванаха съвсем лесно.

През това време с „Кит“ се случи нещо подобно. Тъкмо Руже беше обиколил пет примки, които се оказаха съвсем празни. Делфин,

който бе винаги нащрек, се развика, че забелязал нещо. Но не приличаше на буре, беше много дълго.

— Някаква греда — рече Фуас.

Руже пусна шестата примка, без дори да провери има ли нещо.

— Хайде да видим все пак.

Колкото се приближаваха, предметът им наподобяваше ту дъска, ту сандък, ту дънер. После изведнъж нададоха радостен вик. Беше истинско буре, доста смешно наистина, никога не бяха виждали такава. Приличаше на тръба, надута по средата и затапена от двете страни.

— Ах! Какво е смешно! — извика очарован Руже. — Искам Императора да го опита това. Хайде, момчета, прибираме се!

Споразумяха се, че този път няма да пипат бурето и „Кит“ се завърна в Коквил в същото време, когато „Зефир“ хвърляше котва в малкото пристанище. Никой не беше напуснал плажа. Радостни възгласи посрещнаха неочаквания улов от три бурета. Децата хвърляха шапки във въздуха, а жените изтичаха да донесат чаши. Бе взето решение да опитат веднага питиетата. Останките от потъналия кораб принадлежаха на селото и никой не дръзна да оспори това решение. Само се обособиха две групи — Маеви наобиколиха Руже, а пък Флошови — Лакьо.

— Императоре, на вас се пада първата чаша! — извика Руже. — Кажете ни какво е това?

Ликьорът беше златисто жълт. Полският пазач вдигна чашата, погледна, помириша и после се реши да опита.

— Това идва от Холандия — рече той след продължителна пауза.

Не уточни нищо повече. След това всички пиха почтително. Питието беше гъсто и те останаха изненадани, защото миришеше на цвете. На жените много им се хареса. Колкото до мъжете, те биха предпочели да не е все пак толкова сладко. Но след една-две чашки започна да им се струва, че ликьорът е доста силничък. И колкото повече се наливаха, толкова повече им се услаждаше. Мъжете ставаха весели, а жените смешни.

Императора обаче, въпреки скорошните караници с кмета, отиде да се позавърти около тяхната група. По-голямото буре беше пълно с тъмночервен ликьор, а в малкото имаше безцветна течност, бистра като изворна вода, но толкова люта, че можеше да ти обели езика. Никой от рода Флош не беше пил нито от червеното, нито от бялото. А помежду

им имаше познавачи. Неприятно им беше да пият, без да знаят какво точно.

— Вземете, Императоре! Опитайте от това! — най-сетне рече Лакьо, като по този начин сам направи първата стъпка.

И Императора, който тайно очакваше предложението, отново стана дегустатор. За червеното каза:

— В него има портокал!

А за бялото заяви:

— О! Това вече си го бива!

Трябваше да се задоволят с тези обяснения, защото той поклащаше глава с вид на познавач, щастлив от това, че е удовлетворил хората си.

Единствено отец Радиге не остана доволен. Той искаше да научи точните наименования. А те, според думите му, му бяха на езика, но все не можеше да ги изрече — и за да си помогне, той обръщаше чашка след чашка, като повтаряше:

— Почакайте, почакайте, сецам се какво е това... След малко ще ви кажа.

А в това време и в двата лагера беше настъпила веселба. Флошови особено доста високо се хилеха, тъй като те смесваха ликьорите и от това им ставаше още по-смешно. Двете компании се веселяха поотделно. Едните не предлагаха на другите да опитат от тяхното буре, само мило се поглеждаха, обзети от скритото желание да опитат питието на съседа, което сигурно беше по-хубаво. Цяла вечер враждуващите братя Фуас и Тюпен седяха един до друг, без нито веднъж да се заканват с юмруци. Руже и жена му пък пиеха от една чаша. А Марго разпределяше ликьора между Флошови и тъй като пълнеше много чаши наведнъж, по пръстите ѝ течеше и тя непрекъснато си ги ближеше. Така, подчинявайки се на строгата заповед на баща си да не близва алкохол, тя се напи като момиче по време на гроздобер. Но това ѝ отиваше. Цялата пламна, а очите ѝ искряха като звезди.

Слънцето залязваше, вечерта беше топла и приятна, като че ли беше пролет. Коквил, пресушил буретата, не смяташе обаче да се прибира за вечеря. Добре му беше на плажа. Когато съвсем се стъмни, Марго усети нечий топъл дъх в тила си. Беше Делфин. Развеселен от виното, той като вълк обикаляше около кея, застанал на четири крака.

Тя едва се сдържа да не извика. Страхуваше се да не събуди баща си, който сигурно щеше да изхвърли Делфин с един шут в задника.

— Върви си, негоднико! — промърмори тя полусърдита, полузасмяна. — Ще те хванат.

[1] Вид плодова ракия. — Б.пр. ↑

[2] Вид харпун. — Б.пр. ↑

IV

Когато на следващия ден Коквил се събуди, слънцето беше вече високо над хоризонта. Беше още по-тихо, морето дремеше под безоблачното небе, въобще бе един от онези лениви дни, когато е така приятно да не вършиш нищо. Тази сряда Коквил почива до обед след угощението от предишната вечер. После всички слязоха на плажа да видят какво става.

През този ден риболовът, вдовицата Дюфьо, г-н Мушел, всичко беше забравено. Когато Лакьо и Руже тръгнаха да обикалят примките, те имаха всъщност друго пред вид. Към три часа бяха забелязани нови бурета. Четири на брой, те танцуваха точно срещу селото. „Зефир“ и „Кит“ се впуснаха да ги ловят. Тъй като имаше за всички, този път те не се скараха и всяка гемия получи своя дял.

В шест часа, след като претърсиха малкия залив, Руже и Лакьо се завърнаха, всеки с по три бурета на борда. И празненството започна. За по-голямо удобство жените бяха докарали маси. Намериха се дори и пейки и Коквил отвори две кафенета на открито, същите като в Гранпор. Родът Мае се разположи вляво, а родът Флош вдясно, една дюна все още ги разделяше. Тази вечер обаче Императора сновеше от група в група, разнасяйки пълни чаши. Така всички успяха да опитат от съдържанието и на шестте бурета. Към девет часа всички бяха много по-весели от предишната вечер. А на другия ден Коквил не можа да си припомни как си беше легнал.

В четвъртък „Зефир“ и „Кит“ уловиха само четири бурета, всеки по две — затова пък този път те бяха огромни. Уловът в петък беше неочакван и великолепен — хванаха седем бурета, три за Руже и четири за Лакьо. Тогава за Коквил настана безкраен празник. Никой не вършеше нищо. Всеки ден рибарите спяха до обед след поредното пиянство. След това слизаха на брега да се поразходят, като внимателно се вглеждаха в морето. Единствената им грижа беше да узнаят какъв ликьор щеше да им донесе този път приливът. И стояха така с часове с отправен в морето взор, а щом нещо се появеше,

надаваха възторжени викове. Жените и децата, покатерили се на скалите, сигнализираха, махайки с ръце веднага щом забележеха нещо, та дори това да беше само куп омотани от вълните водорасли. В следващия миг „Кит“ и „Зефир“ вдигаха котва. Те излизаха в морето, кръстосваха залива и ловяха буретата така, както се лови риба-тон, без да обръщат внимание на успокоената скумрия, която се мятеше над водата, нито на мързеливия калкан. А Коквил следеше преследването и се търкаляше по пясъка от смях. Вечерта изпиваха улова.

Коквил беше особено ентузиазизиран от факта, че буретата не се свършваха дори когато им се струваше, че вече няма, пък имаше. Този изчезнал кораб трябва да е бил хубавичко натоварен и Коквил, станал егоист, весело осмиваше потъналия кораб — същинска винарска изба, която спокойно можеше да упои всичките риби в океана. При това нито веднъж не уловиха две еднакви бурета, всички се различаваха по цвят, форма и големина. И, разбира се, във всяко буре имаше различно питие. Ето защо Императора се чудеше вече какво да измисли, той, който беше толкова пил, вече не можеше да се ориентира. Лакьо заявяваше, че никога не бил виждал подобен товар. Отец Радиге смяташе, че някой туземен крал е направил тази поръчка, за да се фука после с избата си. Впрочем, изпаднал в опиянение, Коквил не търсеше вече причината.

Дамите предпочитаха кремове — имаше крем мока, какао, мента, ванилия. А една вечер Мари Руже изпи толкова мастика, че на другия ден се разболя.

Марго и другите момичета предпочитаха буретата, пълни с кюрасо, бенедиктин, трапистин и шартрьоз. Децата пиеха касис. Естествено, мъжете се радваха повече, когато хванеха буре с коняк, ром, джин, въобще нещо по-силничко. А имаше и изненади. Така например едно буре с ракия анасонлийка от остров Хиос така слиса Коквил, че той помисли, че беше попаднал на буре с терпентин. Изпиха го все пак, защото нищо не биваше да става зян, но дълго след това не можеха да го забравят. Батавийският арак, шведската ракия с кимион, румънската ракия, както и сръбската сливовица разрушиха напълно представите на Коквил относно това, което се пиеше по света. Всъщност кумелът и киршът им допаднаха, две бистри като вода питиета, но толкова силни, че можеха да убият човека на място. Господи, нима беше възможно да се измислят толкова хубави неща! В

Коквил беше позната само ракията и то не от всички. Ето защо въображението на хората се възбуди и те започнаха да изпитват почти набожно чувство пред това неизчерпаемо изобилие от напитки. Ах! Да се напиваш всяка вечер с нещо ново, на което дори името не знаеш! Това приличаше на вълшебна приказка, на дъжд или фонтан, който бълваше необикновени течности, всякакъв вид дестилиран алкохол, парфюмиран с мириса на всички цветя и плодове под небето.

И така в петък вечерта на плажа имаше седем бурета. Никой и не помисли да си ходи. Всички живееха на плажа благодарение на хубавото време. Никога досега през септември не бяха се радвали на такава слънчева седмица. Празникът беше започнал още от понеделник и нямаше причина, която да е в състояние да го прекрати, стига провидението да продължи да изпраща бурета. Защото отец Радиге виждаше, че провидението има пръст в цялата тази история. Всякаква дейност беше преустановена. За какво им беше да се блъскат, като удоволствието само им идваше на крака. Всички се бяха погражданили, бяха станали като онези, дето по цял ден се наливат със скъпи напитки по кафенетата, с тази разлика, че тук никой не плащаше. Мушнал ръце в джобовете, Коквил се наслаждаваше на слънцето, очаквайки поредното вечерно угощение. И тъй като не успяваше да изтрее, той преминаваше последователно под въздействието на кумела, кирша, ратафията — за седем дни той опозна гнева на джина, умилението на кюрасото, смеха на коняка.

Но Коквил си оставаше невинен като новородено дете, което, без да подозира нещо лошо, послушно изпиваше всичко, което добрият господ му изпращаше.

Двата рода се побратимиха в петък. Още предишната вечер обаче дистанцията беше скъсена, като най-пияните стъпкаха пясъчната могила, която отделяше двата лагера. Оставаше да бъде направена последната крачка. В лагера на Лакьо четирите бъчви бяха на привършване. Почти нищо не беше останало и в трите бурета на Руже, в които имаше три вида ликьор, син, бял и червен, също като френското знаме. Флошови завиждаха заради синия, защото не бяха виждали такъв и си въобразяваха, че беше кой знае какво чудо. Лакьо, станал добродушен, откакто беше престанал да изтрее, се приближи с чаша в ръка, разбрал, че той в качеството си на кмет трябваше да направи първата стъпка.

— Виж какво, Руже — заекна той, — искаш ли да се чукнем?

— Разбира се! — отвърна Руже, който залиташе от умиление. И те буйно се прегърнаха. Тогава всички заплакаха, толкова вълнуващо беше. Един Флош и един Мае се прегръщаха, те, които враждуваха от три века насам! Силно развълнуван, отец Радиге отново спомена за божията намеса. Всички се чукаха с трите вида ликьор — синия, белия и червения.

— Да живее Франция! — викаше Императора.

Синият нищо не струваше, белият не беше нещо особено, затова пък червеният наистина си го биваше. След това се примъкнаха до буретата на Флошови. После танцуваха. И понеже нямаше музика, момчетата по собствено желание започнаха да пляскат и да свирят с уста и с това очароваха момичетата. Настана чудно веселие! Седемте бурета бяха строени в редица. Всеки можеше сам да си избере от това, което най-много му харесваше. А тези, на които им беше дошло повечко, се просваха на пясъка да дремнат малко, а после, като се събудеха, започваха наново. Останалите се отдръпваха по-настрана и така скоро празненството заля целия плаж. До полунощ скачаха на открито. Морето тихо се плискаше, а звездите блестяха в бездънното небе и навяваха покой. Като че се бяха върнали в детството на човечеството, обхванати от някакво ведро чувство, споделящи радостта на диваците, опиянени от първото опитване на ракията.

Въпреки всичко, Коквил все още се прибираше да си спи в къщи. Когато не оставаше нищо за пиене, Маеви и Флошови, помагайки си един на друг, носейки се дори, успяваха в края на краищата да намерят леглата си. В събота празникът продължи близо до два часа след полунощ. Бяха хванали шест бурета, две от които огромни. Фуас и Тюпен насмалко щяха да се сбият. Тюпен ставаше лош, когато се напиеше, и говореше, че щял да свърши с брат си веднъж завинаги. Този път обаче всички бяха възмутени. Беше ли разумно да се карат в момента, когато всички се прегръщаха. Принудиха двамата братя да се чукнат. Те обаче се мръщеа. Императора пое задължението да ги наблюдава. В семейство Руже работите също не вървяха добре. Като се напи с мастика, Мари така щедро започна да обсипва с ласки Бризмот, че Руже не можа да запази хладнокръвие. Още повече, че станал чувствителен, той също се нуждаеше от обич. Изпълнен с

великодушие, отец Радиге проповядваше опрощение на обидите, но въпреки това всеки очакваше, че нещо ще се случи.

— Ами — казваше Лакьо, — всичко ще се оправи. Ако утре уловът бъде добър, ще видите... Хайде, наздраве!

Въпреки това той самият все още не беше станал свършен. Не преставаше да дебне Делфин и щом го видеше да се приближава до Марго, веднага се нахвърляше с ритници върху него. Императора бе възмутен, защото смяташе, че не е разумно да се пречи на двама млади да бъдат щастливи. Но Лакьо още се кълнеше, че по-скоро ще убие дъщеря си, отколкото да я даде на Малкия. Впрочем тя самата не би пожелала такова нещо.

— Нали така? Ти си толкова горда! — крещеше той. — Ти никога няма да се омъжиш за такъв дрипльо.

— Никога, татко! — отвръщаше Марго.

В събота Марго си пийна доста от един сладък ликьор. И тъй като в Коквил въобще си нямаха представа за последиците от подобен вид захар и никой не се ограничаваше, то тя скоро се намери седнала на бурето. Смееше се щастливо, като че ли беше попаднала в рая. Виждаше наоколо звезди и ѝ се струваше, че вътре в нея нещо свири и пее. Точно тогава Делфин се промъкна в сянката на буретата. Хвана ръката ѝ и попита:

— Кажу ми, Марго, съгласна ли си?

Тя още се усмихваше. После отвърна:

— Татко не е съгласен.

— О! Това няма значение — подхвана Малкия. — Нали знаеш, старите никога с нищо не са съгласни. Важното е ти да си съгласна.

Окуражен, той я целуна по врата. Тя се изопна, тръпки полазиха по раменете ѝ:

— Стига! Гъделичкаш ме!

Но за обещаните две плесници вече не стана и въпрос. Първо, защото тя не би могла, ръцете ѝ бяха омекнали, и второ, защото ѝ беше приятно, когато я целуваше по врата. Също като ликьора, от който я побиваха радостни тръпки. Накрая тя обърна глава и също като котка проточи брадичка напред.

— Я виж — промърмори тя. — Тук под ухото нещо ме сърби... Ох, че е хубаво!

И двамата забравиха за Лакьо. Но Императора бдеше. Той ги показва на попа, като казваше:

— Погледнете, отче... Май ще е по-добре, ако ги оженим.

И той се зае да оправи работата на другия ден. Щеше да разговаря лично с Лакьо. В това време Лакьо така се беше натряскал, че Императора и попът се принудиха да го занесат в дома му. По пътя направиха опит да го вразумят относно дъщеря му, но в отговор той само ръмжеше. След тях Делфин отвеждаше Марго в лунната нощ.

На другия ден в четири часа „Кит“ и „Зефир“ бяха хванали вече седем бурета. А до шест часа „Зефир“ улови още две. Така Коквил отпразнува неделата. Той пиянствуваше вече седем дни. Беше настъпил кулминационният момент — такъв празник не бе имало и никога повече нямаше да има. Попитате ли някой в Долна Нормандия, веднага ще ви отговори със смях: „Ах, да! Празникът в Коквил!“

V

Още от сряда обаче г-н Мушел бе изненадан от това, че нито Руже, нито Лакьо се появяваха в Гранпор, Къде по дяволите бяха изчезнали тези момчета? Морето беше спокойно и уловът би трябвало да бъде чудесен. Може би пък искаха да докарат наведнъж целия товар калкан и раци. И той търпеливо зачака до петък.

В петък г-н Мушел вече се разсърди. Необходимо е да се знае, че вдовицата Дюфьо не беше жена с лек характер. За най-малкото нещо нагрубяваше. И макар че беше красив и едър блондин, г-н Мушел трепереше пред нея, още повече че той тайно мечтаеше да се оженят, затова толкова й угаждаше, но ако един ден станеше господар, смяташе набързо да я усмирява с по една плесница. И така в сряда сутринта вдовицата Дюфьо се разбесня, като се оплакваше, че пратките вече не пристигали и на рибния пазар имало недостиг. Тя го упрекваше, че вместо да се занимава с мерлузата и скумрията, които по това време би трябвало да са в изобилие, той тичал по момичетата. Обиден, г-н Мушел прехвърли вината на Коквил, който неизвестно защо не държеше на думата си. За момент изненадата усмири вдовицата Дюфьо. Какво си въобразяваха ония в Коквил? Никога досега не бяха постъпвали така. След това обаче веднага заяви, че Коквил не я интересувал и че г-н Мушел трябвало да има предвид, че тя щяла да вземе някакво по-особено решение, ако той се оставял още да бъде мамен от рибарите. Много разтревожен от това, г-н Мушел прати по дяволите и Руже, и Лакьо. Може би на другия ден те все пак щяха да дойдат.

Но и на другия ден не дойде нито единият, нито другият. Отчаян, г-н Мушел се изкачи привечер на скалата, от която се вижда в далечината жълтото петно на коквилския плаж. Дълго се вглежда. Селото изглеждаше спокойно на слънцето, тънък пушек се виеше от комините, явно жените варяха супа. Така г-н Мушел установи, че Коквил си беше на мястото и че не е бил премазан от някоя откъснала се крайбрежна скала. От това обаче недоумението му нарасна още

повече. Тъкмо когато се готвеше да слиза, стори му се, че в залива забелязва две черпи точки — „Кит“ и „Зефир“. Тогава той се спусна да успокои вдовицата Дюфьо. Коквил ловеше риба.

Нощта мина. Дойде петък. От Коквил отново нито вест. Повече от десет пъти г-н Мушел се изкачва на скалата. Вече започваше да се побърква. Вдовицата се държеше отвратително с него, без той да може да ѝ отвърне с нищо. Коквил си беше на мястото и се препичаше на слънце като някой мързелив гуцер. Този път обаче г-н Мушел не забеляза пушек. Селото изглеждаше мъртво. Дали пък всички не бяха измрели от нещо? Наистина на плажа се забелязваше някакво движение, но това можеха да бъдат и водорасли, блъскани от вълните.

В събота отново никой. Вдовицата Дюфьо вече не крещеше. Гледаше тъпо в една точка, а устните ѝ бяха побелели. Г-н Мушел прекара два часа на скалите. Беше безкрайно любопитен да узнае, ей така, за себе си, на какво се дължеше този необясним покой в селото. Къщурките, задрямали блажено под слънцето, започваха да го безпокоят. И реши да тръгне в понеделник рано сутринта, за да успее към девет часа да бъде в селото.

Не е работа да тръгнеш да се разхождаш до Коквил. Г-н Мушел предпочете да върви по сушата — така щеше да влезе в селото неочакван от никого. До Рабиньо пътува с кола. Там той я остави под един навес. Не беше разумно да рискува по-нататък сред тия урви. И той смело тръгна напред. Предстояха му седем километра ходене по мъките. Пътят наистина е отвратителен, но затова пък излъчва някакво диво очарование. Той се вие в непрекъснати завои между две огромни отвесни скали, на места става толкова тесен, че трима души не могат да минат едновременно. По-нататък се спуща покрай една пропаст. После ненадейно зейва урвата. От време на време се открива морето — синьо и необятно. Но на г-н Мушел хич не му беше до природа. И всичко заради Коквил; той се заканваше здравата да ги нареди тези мързеливци. Беше вече приближил селото. Тъкмо като излизаше от завоя зад последната скала, той изведнъж зърна двадесетината къщички, накацали по самата стръмнина на скалистия склон.

Беше точно девет часът. Небето беше синьо и слънцето жареше, като че ли беше юли месец. Времето беше великолепно, въздухът прозрачен и позлатен от слънчевите лъчи, освежен от полъха на морето.

Г-н Мушел тръгна по добре познатата му единствена улица на селото. Стигнал до дома на Руже, влезе вътре. В къщата нямаше никой. След това надзърна у Фуас, у Тюпен, у Бризмот. Никъде нямаше жива душа, всички врати бяха отворени, но стаите бяха празни. Какво ли означаваше всичко това? Ледени тръпки полазиха гърба му. Тогава се сети да потърси управниците на селото. Императора безсъмнено щеше да го осведоми. Но и в къщата на Императора нямаше никой, както във всички останали. И полският пазач дори липсваше. Опустяло и притихнало, селото сега го изпълваше с ужас. Изтича до къщата на кмета. Там го очакваше нова изненада — в жилището цареше пълен безпорядък, леглата от три дни не бяха оправени, съдовете немити, столовете съборени, като че ли там се беше водила битка. Г-н Мушел беше потресен от мисълта за незнайното бедствие, сполетяло селото, но той пожела да отиде докрай и без да се двоуми повече, се отправи към църквата. От попа нямаше и помен. Значи и представителят на църквата беше изчезнал. Изоставен, Коквил кротко спеше, наоколо нямаше жива душа, не се мяркаше ни котка, ни куче. Дори и кокошките бяха изчезнали. Нищо не бе останало под необятното синьо небе освен пустота, тишина и униение.

Разбира се, г-н Мушел сега не се чудеше защо Коквил не доставя риба. Коквил вече не съществуваше, Коквил беше мъртъв. Трябваше да предупреди полицията. Тази мистериозна катастрофа възбуждаше въображението му. Тогава г-н Мушел реши да слезе до плажа. Той изкрещя от ужас, когато видя всички жители на Коквил проснати по пясъка. Отначало помисли за някакво масово клане. Но звучното хъркане бързо го разубеди. В неделната нощ Коквил бе празнувал до толкова късно, че никой не бе успял да се добере до дома си. Така всеки беше останал да спи на пясъка, на самото място, където се беше строполил пиан. Коквил хъркаше около девет свършено празни бурета. Да, всички бяха там, имам предвид децата, жените, старците и мъжете. Нямаше ни един прав. Някои спяха по корем, други по гръб, трети се бяха свили на кълбо. На каквото си постелеш, на такова лягаш. Така тези веселяци, налягали кой къде свари по пясъка, приличаха на отнесени от вятъра есенни листа. Мъже, прекаатурили се с краката нагоре, жени с оголени задници. Картината беше очарователна — тази спалня на открито, тези мили хора, разположили

се удобно, като че ли всички бяха от едно семейство, защото там, където има свян, няма удоволствие.

Тази нощ не бе имало луна. И Коквил, сметнал, че е духнал свещта, беше заспал в мрака. После утрото беше дошло. А сега слънцето жареше, то грееше право в лицата на спящите, но те дори не потрепваха. Спяха дълбоко с грейнали лица, по които се четеше типичната за пиян човек невинност. Кокошките също се бяха натръшкали по пясъка, вероятно рано сутринта бяха слезли да си клъвнат от буретата. Имаше дори пет котка и три кучета с вирнати лапи, опиянени от захарта, която бяха близали от чашите.

Г-н Мушел повървя известно време между спящите, като внимаваше да не настъпи някой. Картината му беше ясна, защото в Гранпор също бяха уловили няколко бурета, изпаднали от един потънал английски кораб. Гневът му тутакси се изпари. Какво вълнуващо и поучително зрелище! Най-после мирен Коквил, двете фамилии спяха една до друга. При последната наздравица и най-върлите неприятели се бяха прегърнали. Тюпен и Фуас хъркаха, хванати за ръка, двама братя, които занапред щяха да бъдат неспособни да се карат за наследството. Що се отнася до семейство Руже, те представляваха още по-мила гледка. Мари спеше между Руже и Бризмот, сякаш да потвърди, че за в бъдеще те щяха да си живеят тримата.

Но имаше още една група, която предизвикваше умиление с вида си. Марго и Делфин спяха прегърнати, е полуотворени уста след последната целувка. Легнал напреко в краката им, Императора ги пазеше. Над главите им хъркаше Лакьо с щастливия вид на баща, който е доволен, че е задомил дъщеря си. А отец Радиге, търколил се като всички останали, така беше разперил ръце, като че ли ги благославяше. Спейки, Марго протягаше розовата си муцунка като влюбено коте, което обича да го почесват под брадичката.

Празникът беше завършил със сватба. А по-късно г-н Мушел също се ожени за вдовицата Дюфьо, след което често я биеше на провала.

Попитате ли някой в Долна Нормандия, ще ви отвърне със смях: „Ах, да, празникът в Коквил!“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.